

CENTRE CÍVIC LA CARBONERIA

EIXAMPLE BARCELONA EVOLUCIÓ EIXAMPLE
 alumna: Maria Barenys Haya tutor: Roger Sauquet
 projecte final de carrera ETSAV-UPC gener 2015

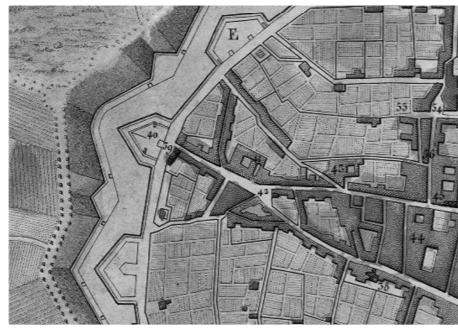
Barcelona ENTRE MURALLES

A mitjans del S. XIX, Barcelona era una petita ciutat atrapada entre uns murs que impossibilitaven el seu creixement i feien difícil el seu desenvolupament, no només territorial, sinó també socialment.

Barcelona interior i exterior de les muralles

Fragment plànol, 1806. Porta de Sant Antoni (40), sota el carrer Sant Antoni Abat (39)

La Barcelona emmurallada tenia un perímetre de 6.051m, 2.048.174m2, amb el 40% del seu territori ocupat per 40 convents, 27 esglésies i altres edificis públics com hospitals. La superfície per habitant tan sols arribava als 11'40m2.

Creixement de la població

- any 1818 83.000 habitants,
- any 1821 140.000 habitants,
- any 1850 187.000 habitants,

La sensació d'opressió que oferien les barreres arquitectòniques que envoltaven la ciutat era patent i tots els ciutadans, que veien la seva ciutat de 190 ha. davant d'un espai lliure de 2.000 ha., eren conscients de la situació. Les condicions de salubritat empitjoraven a causa de la densitat i la falta de infraestructures sanitàries com una xarxa clavagueram o agüa corrent.

Al 1841 l'Ajuntament de Barcelona va convocar un concurs per promoure el desenvolupament de la ciutat. L'11 de setembre de 1841, el doctor Pere Felip Monlau, metge i higienista autor del treball "Avall Les Muralles", Memòria sobre els avantatges que suposaria per Barcelona i la seva indústria l'enderroc de les muralles", on es demana una expansió des del riu Llobregat al Besòs.

Plano Barcelona Ciutat Vella, any 1851

1854 ENDERROC de les MURALLES

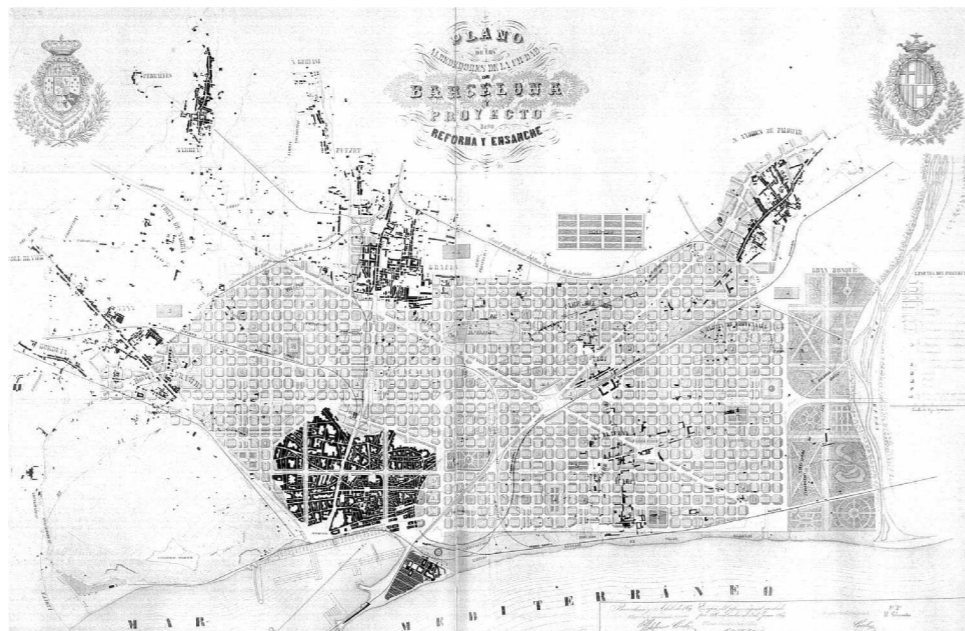
Des del 1850, el desequilibri entre població i estructures urbanes esdevingué insostenible arran dels moviments migratoris que tenien com a meta les principals ciutats de l'estat. Va caldre que les ciutats trenquessin definitivament amb les limitacions fiscals o militars, com les muralles, que frenaven el seu creixement espacial.

Davant aquesta situació, l'Ajuntament de Barcelona obre un concurs per un pla de reforma de la ciutat.

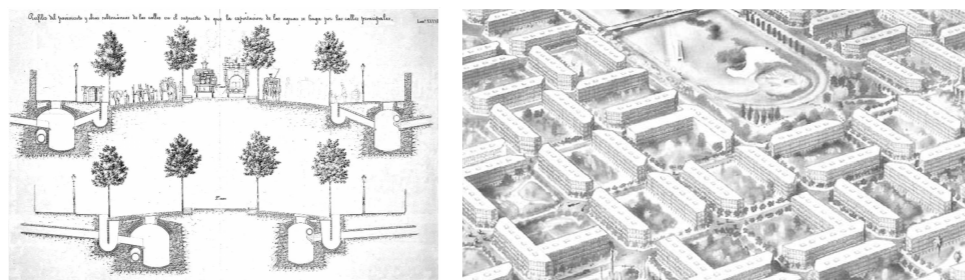
1860 Aprovació PLÀ CERDÀ

Tot i guanyar el concurs l'arquitecte Antoni Rovira i Trias, el 1860 es va aprovar de manera oficial i imposat per part del govern de Madrid, el projecte d'urbanització creat per l'enginyer Ildefonso Cerdà.

Plànol Barcelona amb el projecte del Plà Cerdà

Detalls del projecte del sistema de clavagueram públic i vista de l'exemple

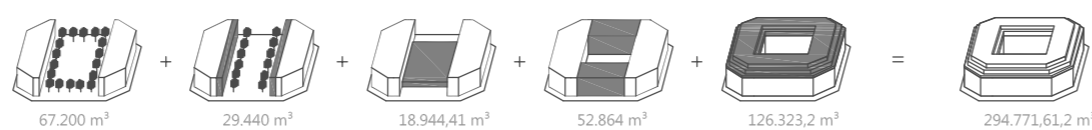
Bases establertes

- El pla de construir en només dos costats de l'illa
- La profunditat edificable, establerta per Cerdà en un màxim de 24m
- Dels 12.500m2 que aproximadament mesura l'àrea d'una illa, 5000m2 es dedicarien als edificis i 7.500m2 a espai lliure on s'emplaçarien els jardins, horts o llocs per a l'esbarjo.
- Volum edificable de 67.200m3
- Alçada màxima edificis de 16m.

1. Ronda Sant Antoni, 1890
 2. Mercat de Sant Antoni, 1900
 3. Carrer Urgell, 1900

Evolució ocupació de l'illa de l'exemple

L'any 1872 s'havien construït un miler de cases en les quals vivien unes 40.000 persones. D'aquestes cases, un 90% incomplien d'una o altra forma les prescripcions de Cerdà que establí un màxim de tres pisos i un 30% de l'illa destinada a jardins.

Canvis i infraccions respecte el plà inicial

- Els edificis ocupaven els quatre costats de l'illa.
- La profunditat edificable de 28m de profunditat
- Superfície construïda 9.200 m2 (gairebé el doble del que estava establert)
- Superfície lliure només 3.300 m.2
- Volum edificable de 294.771,60m3
- Alçada màxima d'edificis entre els 24 i els 27 m

Barcelona ciutat Vella i entorn amb projecte d'exemple, any 1864

L'any 1869 s'enderroca la Ciutatella

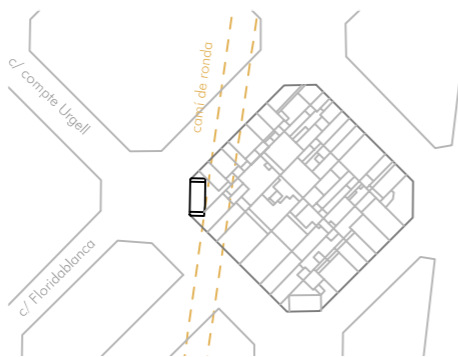
La Carboneria

El primer edifici construït dins la trama de la nova eixample va ser l'any 1864, situat a l'encreuament entre els carrers Compte Urgell i Floridablanca. Es tracta de la casa Tarragó, des del 2008 coneguda com la Carboneria.

El volum construït es va situar en el xamfrà est de l'encreuament, just per on passava l'antic Camí de Ronda que vorajava la muralla de la ciutat Vella. Al projectar l'edifici, van respectar el traçat del camí el qual en aquella època encara s'utilitzava, diferint així dels patrons que marcaven les bases constructives del plà Cerdà.

Durant més de sis anys, l'edifici més antic de l'exemple, ha estat un centre social okupat autogestionat on a més de projectes socials i col·lectius, s'han cedit vivendes a persones necessitades. Al febrer del 2014 va ser desallotjat.

La Carboneria, 2011

La Carboneria, 2013

Barcelona emmurallada i entorn, 1847
 — muralla
 — muralla medieval

Barcelona el·liberada de muralles, 1855
 Es manté el camí de ronda.
 — camí de ronda
 muralla enderrocada

Barcelona el·liberada de muralles, 1890
 camí de ronda
 traces antics camins
 ■ La Carboneria